

5 Nabídka venkovského cestovního ruchu na Ohři

Úvod

Řeka Ohře měla vždy pro území severozápadních Čech mimořádný význam. Vytváří totiž v jeho protáhlém tvaru přirozenou podélnou osu, která od sebe odděluje geologicky odlišné útvary. Česká část povodí Ohře (zvláště na dolním a středním toku), o rozloze 5 614 km², patřila vždy k nejhustěji obydleným územím našeho státu. Kromě rybářství Ohře poskytovala místnímu obyvatelstvu mnoho užitků. Sloužila k zavlažování zemědělských pozemků, plavbě dřeva, byla zdrojem vodní energie, což logicky vedlo k výstavbě pil, mlýnů a hamrů po celé délce jejího toku. Většina území, kterým řeka protéká, je „venkovským prostorem“ (viz tabulka č. 1) a její povodí je v současnosti využíváno pro různé aktivity venkovského turismu, k nimž se řadí rekreace (nejčastěji formou druhého bydlení), vodní turistika, cykloturistika, pěší turistika, lov, rybolov, jezdectví a hipoturistika aj.

Tabulka č. 1: Města, obce a osady, kterými protéká řeka Ohře

Řeka Ohře: Weissenstadt–Litoměřice			
Weissenstadt	Röslau	Neudorf	Marktleuthen
Kaiserhammer	Hohenberg an der Eger	Bříza (chatová osada nedaleko Chebu)	Pomezí nad Ohří
Cetnov	Cheb	Jindřichov	Tršnice
Doubí	Třeboň-Chocovice	Třeboň-Vokov	Cheb-Chvoječná
Nebanice	Chotíkov	Liboc	Kynšperk
Dasnice	Šabina	Březová (Černý Mlýn)	bývalá vesnice Tisová – Elektrárna
Čitice	Svatava	Sokolov	Těšovice
Královské Poříčí	Staré Sedlo	Loket	Karlovy Vary
Šemnice	Nová Kyselka	Kyselka	Velichov
Vojkovice	Jakubov	Stráž nad Ohří	Boč
Kamenec	Korunní	Okounov	Kotvína
Oslovice	Perštejn	Černýš	Lužný
Kláštepec nad Ohří	Rašovice	Kadaň	Tušimice
Rokle	Želina	Nová Víska u Rokle	Hořenice
Poláky	Malé Krhovice	Viklitice	Vadkovice
Soběsuky	Vičice	Stranná	Čiňov
Přívlačky	Stroupeč	Libočany	Žatec
Záhoří	Staňkovice	Tvršice	Rybňany
Zálužice	Lišany	Postoloprty	Levonic
Mradice	Hradiště	Březno	Lenešice
Dobroměřice	Louny	Vršovice	Černčice

Obora	Počedělice	Orasice	Kystra
Radonice nad Ohří	Pátek	Volenice	Košnice
Želevice	Křesín	Levousy	Horka
Libochovice	Poplze	Dubany	Radovesice
Žabovřesky nad Ohří	Budyně nad Ohří	Písty	Brozany nad Ohří
Hostěnice	Nové Dvory	Doksany	Dolánky nad Ohří
Hrdly	Bohušovice nad Ohří	Terezín	Litoměřice

Pozn.: Tok zleva doprava po jednotlivých řádcích; šedivě jsou označena města, červená barva = území SRN, zelená barva = území Karlovarského kraje, modrá barva = území Ústeckého kraje.

Zdroj: Vlastní zpracování podle Vodácká navigace, n. d.

Cílem kapitoly je zmapovat nabídku venkovského cestovního ruchu podél toku řeky Ohře. Nejprve je charakterizováno zkoumané území s využitím základních deskriptivních statistických údajů (obce v okolí řeky Ohře). Dále je na základě analýzy nabídky cestovního ruchu, primární (atraktivita) i sekundární (infrastruktura cestovního ruchu), zhodnocen potenciál pro rozvoj venkovského cestovního ruchu ve sledovaném území. Formou příkladů je zmapována aktuální nabídka nejvýznamnějších produktů venkovského cestovního ruchu spojených s řekou Ohře, včetně evaluace nadregionálních produktů Vodácká Ohře a Cyklostezka Ohře.

Význam venkovského turismu pro region

Většina účastníků venkovského cestovního ruchu pochází z městských aglomerací, což dokazuje i Mariotova stupnice (1983). Cestovní ruch tak může ovlivnit po urbanistické stránce venkovské oblasti, neboť propojuje populaci z městských aglomerací s venkovským prostorem a podporuje kulturní, sociální, ekonomické změny i novou výstavbu. Pro území řeky Ohře je to dobře viditelné v případě destinace Dolní Poohří, která slouží jako rekreační oblast velkým městům, jako je Most, Louny, Chomutov, Žatec, ale i pro vzdálenější města jako Praha, Plzeň nebo Karlovy Vary.

Důležitost venkovského turismu je spatřována v interakcích se zemědělskou výrobou tradičních produktů, prezentací tradic, tradiční gastronomií, dalšími službami cestovního ruchu a ve využití existujících zdrojů, viz úvod této monografie. V případě regionu Chebska, který také spadá do povodí řeky Ohře, to můžeme vidět na příkladu využití hrázděnek, které jsou klasickým příkladem venkovského stavení česko-německého příhraničí. Tyto objekty jsou v současnosti často využívány pro účely cestovního ruchu ať už jako ubytovací zařízení, stravovací zařízení nebo prostory pro muzejní expozice (Jakubíková & Moucha, 2019). Dalšími příklady ekonomického rozvoje venkovského prostoru jsou například cykloturistika nebo vodácká turistika, které na sebe váží další mnohačetné podnikatelské aktivity jako stravování, ubytování, výpůjčky zařízení, dopravu, servis atd. Rozvoj podnikání na venkově včetně turismu je zajišťován především malými a středními podniky. Polo-Pena, Frias-Jamilena a Rodriguez-Molina (2012) ověřili na příkladu španělských podniků, že jejich prosperita a ekonomická úspěšnost je závislá na tvorbě a implementaci podnikatelsky a marketingově orientovaných strategií rozpracovaných do konkrétních aktivit. Je proto důležité, aby se i naše podniky v oblasti venkovského turismu více zaměřily na podnikatelsky a marketingově orientované činnosti a směřovaly je do jasných aktivit v regionu, které by byly využitelné pro návštěvníky. Venkovský turismus má pozitivní vliv i na místní komunity, které jsou často ochotné podporovat rozvoj venkovského cestovního ruchu, ale také akceptovat případné změny v prostředí (Falak, Chiun & Wee, 2016). Grigaliunaitė, Pileliene a Bakanauskas (2015) sledovali, kterých poskytovaných benefitů si návštěvníci

litevských venkovských oblastí cení. Zjistili, že nejvíce si cení pohody a zábavy, následují ekonomická výhodnost a kvalita nabídky. Poznávání se umístilo na nejnižším stupni. Je ale nutné dbát na eliminování negativních dopadů, které „neřízený“ venkovský turismus může mít na krajinu i na obyvatelstvo. I tyto aktivity mohou ovlivnit životní prostředí významným způsobem (Pásková & Zelenka, 2010). Proto se využívá „řízení“ cestovního ruchu, které umožňuje rozmělnit četnost návštěvníků v určitém místě i čase, a tím snížit devastaci krajiny a životního prostředí. Venkovský turismus klade důraz na individualitu, využívání nebo budování kapacitně menších ubytovacích a stravovacích zařízení, která nabízejí domácí, komornější atmosféru (Janota, 1999). V současnosti v České republice vznikají pro účely řízení organizace destinačního managementu. Některé z nich čerpají významně i z předpokladů rozvoje venkovského turismu, jako např. Toulava nebo Dolní Poohří.

Metodika

Pomocí desk research byly vyhledávány informace o současné nabídce produktů cestovního ruchu ve venkovském prostoru v povodí řeky Ohře. Dále byla analyzována nabídka některých poskytovatelů služeb cestovního ruchu, které jsou typické pro tuto oblast. Větší pozornost byla věnována nadregionálním produktům cestovního ruchu, které slouží i jako prostředek pro spolupráci destinací cestovního ruchu. Bylo využito informací získaných pomocí field research dotazováním návštěvníků Dolního Poohří. Dotazníkovým šetřením byla zjišťována úspěšnost některých prvků destinace spojených s řekou Ohří. Dotazník sloužil k zjištění profilu návštěvníka destinace Dolní Poohří, spokojenosti s některými atributy destinace a s povědomím o destinaci. Dotazník byl proto sestaven na základě metodického nástroje pro certifikaci DMO agenturou CzechTourism (Český systém kvality služeb, 2017). Průzkum probíhal od června do srpna 2018. K respondentům bylo přistupováno individuálně během jejich návštěvy destinace. Místa pro sběr byla vytipována dle atraktivity, využito bylo i kulturních akcí, které mají potenciál přilákat více návštěvníků. Celkem se dotazníkového šetření zúčastnilo 395 respondentů. Ve vzorku respondentů byl téměř vyrovnaný poměr mezi ženami (54 %) a muži (46 %). Nejvíce dotázaných bylo ve věku 26–40 (37 %) a 41–65 (39 %). Nejvíce respondentů bylo z Ústeckého kraje, Prahy a Středočeského kraje. Vzhledem k charakteru destinace a jejímu využívání jako rekreačního zázemí pro velká česká města bylo přistoupeno k tomu, že dotazování byli pouze lidé z České republiky. Dále bylo využito metody případových studií, kdy byly zkoumány příklady využití řeky pro tvorbu produktů venkovského turismu nebo dalšího využití řeky pro účely marketingu destinace cestovního ruchu.

Výsledky

Řeka Ohře je naší čtvrtou nejdélsí řekou. Protéká dvěma zeměmi (viz obrázek 1) a na našem území dvěma kraji – Karlovarským a Ústeckým. Pramen řeky se nachází ve Spolkové republice Německo, a to konkrétně v Bavorsku v Horních Frankách pod horou Schneeberg. Prvním městem, kterým řeka protéká, je německé město Weißenstadt, kde spolu s dalšími říčkami napájí jezero Weißenstädter See, které je hojně využíváno pro rekreaci. Dále protéká městy Marktleuthen a Hohenberg an der Eger. Na české území se řeka dostává v Pomezí nad Ohří, kde napájí vodní nádrž Skalku. Nádrž je využívána pro cestovní ruch a rekreaci. Poté řeka pokračuje přes město Cheb a chebskou pánev do Kynšperka nad Ohří, odtud k historickému městu Loket, kde vtéká do CHKO Slavkovský les. Dalšími většími městy, kterými řeka protéká, je krajské město Karlovy

Vary, Klášterec nad Ohří a Kadaň. Ohře následně napájí naši pátou největší přehradní nádrž Nechranice, která je také využívána pro cestovní ruch a rekreaci. Jsou zde vyhovující podmínky pro plachetnice a windsurfing a přehrada je také centrem rybolovu. Dále řeka protéká Českým středohořím a v blízkosti Terezína se u Litoměřic vlévá do Labe (Turistický portál Karlovarského kraje, n. d., Povodí řeky Ohře, státní podnik, 2019). Z hlediska atraktivity pro turismus je možné rozčlenit tok řeky na tři oblasti (viz obrázek 1): horní tok je vhodný především pro pěší turistiku, střední tok řeky je využíván pro vodáckou turistiku a pěší turistiku, na dolním toku pak řeka tvoří spíše kulisu pro ostatní turistické aktivity. V podstatě podél celého toku je možné provozovat cykloturistiku, přičemž příslušná infrastruktura je nejrozvinutější na území Karlovarského kraje. Ohře tvoří přirozenou linii v krajině. Jednotlivé typy turismu jsou představeny v dalším textu.

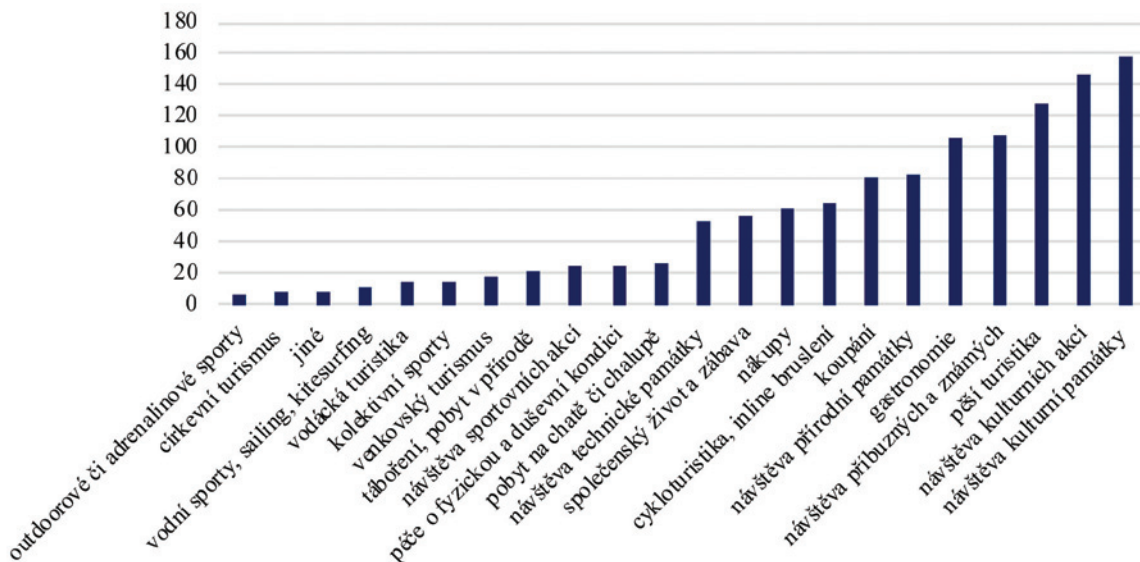
Obr. č. 1: Povodí řeky Ohře

Zdroj: Cykloturistovy zápisky (2014), doplněno autory (2018)

Vodácká turistika

Řeka Ohře je pro účastníky vodní turistiky velmi známou lokalitou. Je druhou nejlépe tekoucí řekou v Čechách a sjízdných je celých 242 km (Karlovarský kraj, 2012a). Dělí se na úsek dolní, střední a horní, kde dolní úsek obsahuje trasy: Stráž – Rašovice, Rašovice–hráz přehrady Nechranice a hráz–ústí do Labe. Střední úsek představuje úsek Lokoet–Stráž nad Ohří a horní úsek je Cheb–Lokoet. Ve svém horním toku je Ohře spíše klidná řeka, první přeje začínají až před Loktem a přibývají až do Karlových Varů a pokračují ke Kadani (Ústecký kraj), kde se řeka opět zklidní. Dále se řeka vyznačuje vyšší regulací toku a není tolik vodácky atraktivní (Karlovarský kraj, 2012c). Nejvyhledávanějším úsekem řeky je úsek Lokoet–Klášterec nad Ohří, který obvykle vodáci zvládnou během dvou až tří dnů. Další alternativou je zahájení plavby v Tršnici, v Chebu nebo až v Sokolově a její ukončení v Karlových Varech, ve Vojkovicích nebo v Kadani. Volné táboření na Ohři je většinou zakázáno, nicméně téměř na každém kilometru řeky se nachází oficiální i neoficiální odpočívadla. Řeku přehrazují pouze dva jezy, které jsou považovány za nebezpečné, a to jez v Karlových Varech-Tuhnicích a následně jez v Radošově. Výhodou Ohře je vodácká stezka, vybudovaná v roce 2006. Vodácký úsek (Ohře) je osazen 69 informačními tabulemi, v českém, německém a anglickém jazyce (server České hory, 2019). Informační panely jsou na trase od města Cheb až po Kadaň a obsahují informace o: lokalizaci, atraktivitách v okolí, samosprávných celcích v okolí, nabídce ubytování, vodáckých termínech a informace o překážkách, spolu s radami, jak je překonat (Karlovarský kraj, 2012b). V Karlovarském kraji v době našeho šetření bylo v provozu celkem 17 vodáckých kempů a tábořišť, 3 půjčovny lodí a vybavení (Karlovarský kraj 2012d; Karlovarský kraj 2012e). Vodácká turistika je realizována především na území Karlovarského kraje.

Obr. č. 2: Motivy cesty do Dolního Poohří

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

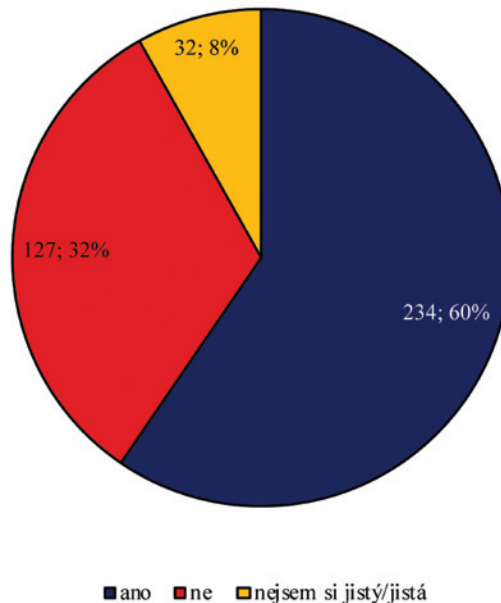
To vyplynulo i z dotazníkového šetření profilu návštěvníků destinace Dolní Poohří (viz obrázek 2), kde patří mezi hlavní motivy cesty do destinace návštěva kulturních památek a akcí.

Cykloturistika

Povodí Ohře je oblíbenou oblastí pro provozování cykloturistiky. Cyklisté, zvláště ze vzdálenějších míst, ocení i několik nádraží, která jsou na trasách cyklostezek a jsou vybavena půjčovnami kol. Cyklostezka Ohře se skládá z pěti tras: Pramen Ohře–Cheb; Cheb–Sokolov–Karlovy Vary; Karlovy Vary–Stráž nad Ohří–Kadaň; Kadaň–Žatec–Louny; Louny–Libochovice–Litoměřice (cyklo-ohre.cz, n. d.). První z částí je dlouhá 24 km, je méně obtížná, a proto je oblíbená u rodin s dětmi. Pro náročnější jezdce se dá trasa prodloužit až na 36 km. Na této části cyklostezky se nachází několik atraktivit. Za zmínku stojí například vesnice Krásná Lípa s historickým hřbitovem, tvrz Hradiště nebo zámek Mostov. Navazující část je dlouhá 45 km a patří mezi středně těžké trasy. Její povrch je převážně asfaltový. Mezi nejoblíbenější zastávky na této trase patří například Kynšperk nad Ohří, kde mají cyklisté možnost navštívit místní pivovar nebo zámek Kynšperk. Další oblíbenou lokalitou je vodní nádrž Medard, která vznikla při zaplavování bývalých uhelných lomů. Jedná se o největší vodní plochu na stezce. Typickou atraktivitou venkovského turismu je Statek Bernard, který nabízí ukázky tradičních řemesel, interaktivní model řeky Ohře, různé exkurze a také stravovací a ubytovací služby. I na této části cyklostezky mají cyklisté možnost využít vlakového spojení, protože stezka kopíruje železniční trať. Třetí část patří také mezi středně těžké a je dlouhá 46 km. Celý úsek je kombinací asfaltových a zpevněných polních cest. Častými zastávkami cyklistů jsou bývalé lázně Kyselka, kde se v současné době nachází výrobní minerální vody Korunní, dále zřícenina hradu Perštejn, Klášterec nad Ohří (zámek, lázně). Zastavit se vyplatí také ve Stráži nad Ohří, kde je možné vidět barokní památku kostel sv. Michaela nebo památný strom lípu velkolistou. Královské město Kadaň (klášter sv. Františka, nábřeží, historické centrum) je dalším atraktivním místem na Ohři. Předposlední úsek je dlouhý až 61 km a patří mezi těžké trasy. Tato trasa má spíše asfaltový povrch a je často vedena po silnicích nižších tříd, až od Žatce je vybudován nový úsek cyklotrasy. Oblíbenou částí této trasy jsou obce Poláky a Vikletice, které se

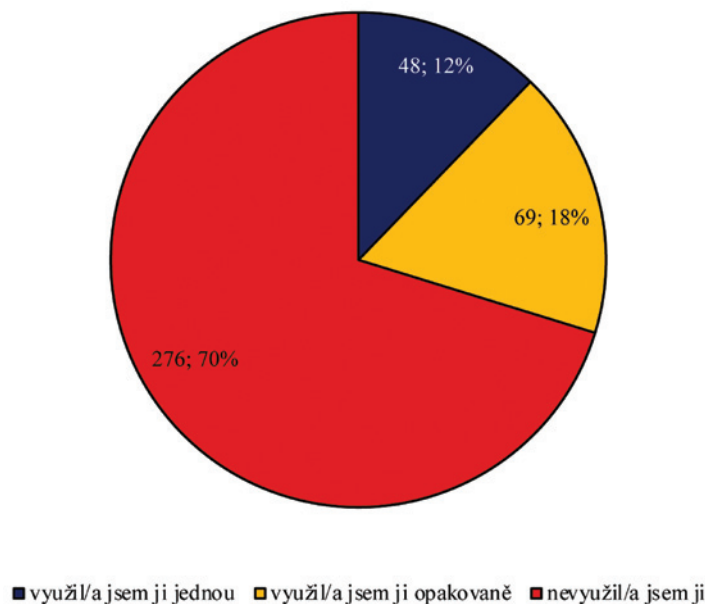
nacházejí u přehrady Nechanice. Ta nabízí bohaté sportovní vyžití. Dále cyklisté rádi navštěvují královské město Žatec, kde mezi atraktivitu patří například Chrám Chmele a Piva nebo Chmelařské muzeum (Chrám Chmele a Piva Žatec, 2010). Tento úsek cyklostezky končí ve městě Louny, které sousedí s CHKO České středohoří. Poslední etapa je dlouhá 53 km a je řazena mezi lehčí až středně těžké trasy. Povrch cyklotrasy je převážně asfaltový, polní cesty, kterými trasa vede, jsou zpevněné. Nejvyhledávanějšími místy, která vyzývají k zastavení, je město Terezín, renesanční zámek Libochovice, rozsáhlý klášter v Doksanech nebo historické město Litoměřice, kde u ústí Ohře trasa končí a napojuje se na Labskou stezku. Znalost cyklostezky Ohře, jak bylo zjištěno naším šetřením, je poměrně vysoká (60 % respondentů ji určitě zná) – viz obrázek 3.

Obr. č. 3: Znalost cyklostezky Ohře

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

I když je znalost existence cyklostezky vysoká, její využívání příliš časté není, viz obrázek 4. Opakovaně ji využilo jen 18 % respondentů a 12 % respondentů ji využilo pouze jednou. Zbývajících 70 % respondentů ji ještě nevyužilo. Toto zjištění není příliš pozitivní opět i s ohledem na charakter vzorku respondentů, kdy místní lidé stezku využívají opakovaně. Lze předpokládat, že stezka bude i v budoucnu sloužit zejména rezidentům. Cyklostezka je společný projekt obou krajů, které na jejím vzniku spolupracují. Karlovarský kraj vytvořil mapovou aplikaci, kde si mohou návštěvníci vytvořit svou mapu dle předem stanovených preferencí. Vytvořenou mapu si mohou exportovat do GPS zařízení nebo vytisknout (Karlovarský kraj, 2016). V rámci Ústeckého kraje je cyklostezka Ohře jednou ze čtyř stezek připravované páteřní cyklostezky. Ta by měla spojit cyklostezky Labe, Ohře, Ploučnice a Krušnohorskou magistrálu.

Obr. č. 4: Zkušenosti s cyklostezkou Ohře

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

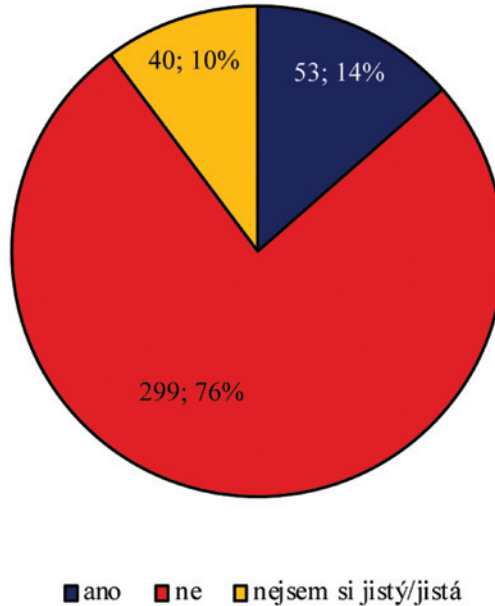
Využití řeky Ohře jako marketingového nástroje

Řeka dává jméno celým regionům nebo destinacím cestovního ruchu. Kromě názvu destinace Dolní Poohří je název řeky obsažen i v logu destinace a taktéž ve značce Poohří regionální produkt, která označuje regionální výrobky, zážitky a služby. Destinace Dolní Poohří vnímá řeku jako nosné téma, které je obsaženo v názvu destinace a zároveň i v mnohých produktech destinace. Řeka se objevuje v koncepčních materiálech hned několikrát mezi prioritami destinace: řeka Ohře a s ní spojené vodní sporty a rybaření, cykloturistika nejen podél Ohře, historické památky na Ohři (Destinační agentura Dolní Poohří, o. p. s., 2015). Téma řeky je v oblasti Dolního Poohří využito i pro pořádání eventu Den Ohře, který je tradiční oslavou řeky spojenou se zábavou. Event se pořádá na konci června a je určen především dětem a rodinám s dětmi. Kromě zábavy pro děti je zde nabízen i odborný program, např. promítání tematických filmů o řece, různé výstavy spojené s řekou. Event tedy můžeme řadit do kategorie zábavně-naučných eventů (Plachý, 2018).

Zajímavou možností využití řeky je produkt určený dětem. Destinační agentura Dolní Poohří používá postavu víly Ohřínky ve formě tištěných propagačních materiálů určených dětem, resp. rodinám s dětmi. Kreslená postava víly Ohřínky se stává průvodcem po destinaci a nabízí dětem a jejich rodičům zábavnou formou prohlídky zajímavých míst. Jedná se o určitý druh gamifikace v cestovním ruchu, protože kromě prostého informování nabízí Putování s vílou Ohřínkou rodinám s dětmi i možnost řešit hádanky, kvízy a dozvědět se o destinaci i něco více. Na vílu Ohřínku byla zaměřena i otázka v dotazníku, konkrétně byli respondenti dotazováni, zda tuto postavu znají. Bylo zjištěno, že pouze 14 % respondentů o Ohřínce vědělo a až 76 % respondentů o produktu nemělo vůbec žádnou znalost. U segmentu rodin s dětmi byla znalost víly Ohřínky 20 %, tedy mírně vyšší než u celého souboru, ale přesto existuje poměrně velká potřeba tento produkt více propagovat. Karlovarský kraj, resp. Destinační agentura Živý kraj, marketingově využívá řeku Ohře především v kontextu cykloturistiky a vodácké turistiky. České dráhy vypravují o víkendů a o svátcích v letních měsících speciální vlak Cyklo Ohře. Ojediněle se nabídka vícedenních

„zájezdů“ na Ohři (cyklostezka, vodáctví) objevuje v nabídce malých českých cestovních kanceláří (Vodácká cestovní kancelář, CK Hoška). Celkově lze říci, že nabídka turistických produktů na Ohři nedosahuje úrovně jiných evropských řek (Dunaj, Rýn).

Obr. č. 5: Znalost dětského produktu (víla Ohřínska)

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Závěry

Řeka Ohře z většiny protéká územím, které je možné považovat za venkovské či převážně venkovské. Nicméně města Cheb, Loket, Karlovy Vary a královská města na středním a dolním toku řeky tvoří klíčové atraktivity pro návštěvníky Poohří – jedná se o kulturní a kulturně-historické atraktivity. Řeka Ohře je v podstatě po celém svém toku využívána v kontextu produktů pěší a vodácké turistiky a cykloturistiky, doplněné o další nabídky. V destinaci Dolní Poohří pak vystupuje dokonce jako jednotící prvek pro produkty a komunikaci destinace, i proto je Destinační agentura Dolní Poohří aktivní v komunikaci nadregionálních nabídek, jako je Cyklostezka Ohře, Poohří regionální produkt, a v tvorbě specifických produktů, jako je Putování s vílou Ohřínskou. Na druhou stranu však zahraniční i české (např. Baťův kanál) zkušenosti ukazují na možnost lépe „komerčně“ využít potenciál, který přináší přírodní podmínky, zde specificky vodní tok. Z průzkumu vyplynulo, že i u existujících nabídek produktů je možné zlepšovat jejich využívání. V Poohří také například zaznamenáváme poměrně nízký zájem o certifikaci „Cyklisté vítání“ (Nadace Partnerství, 2005–2019) u soukromých subjektů, což ukazuje na jejich určitou pasivitu, případně na existenci jiných cílových segmentů. Svoji roli hraje i sezónní omezenost těchto produktů. V každém případě však Poohří skýtá mnoho zajímavých atraktivit venkovského turismu, které čekají na intenzivnější zapojení do komplexních produktů cestovního ruchu.

Literatura

- CYKLOOHRE.CZ. (n. d.). *Rozvoj cykloturistiky*. Dostupné 2019-01-30 z: <http://www.cykloohre.cz/cyklostezka-ohre-rozvoj-cykloturistiky/>
- CYKLOTURISTOVÝ ZÁPISKY. (2014). *Ohře*. Dostupné 2019-01-30 z: <http://quido-quis.blog.cz/1402/ohre>
- ČESKÝ SYSTÉM KVALITY SLUŽEB. (2017). *Dokumentace k certifikaci DMO*. Dostupné z: <http://organizace.csks.cz/cs/ke-stazeni/dokumentace-k-certifikaci-dmo.html>
- DESTINAČNÍ AGENTURA DOLNÍ POOHŘÍ, o. p. s. (2015). *Koncepce destinační agentury Dolní Poohří na období 2015–2018*. Žatec: Destinační agentura Dolní Poohří.
- FALAK, S., CHIUN, L., M. & WEE, A. Y. (2016). Sustainable rural tourism: An indigenous community perspective on positioning rural tourism. *Tourism*, 64(3), 311–327.
- GRIGALIUNAITE, V., PILELIENE, L. & BAKANAUSKAS, A. P. (2015). Assessment of the Importance of Benefit Provided by Rural Tourism Homesteads in Lithuania. *Proceedings of the 2015 International Conference „Economic Science for Rural Development“ No 39*. Jelgava, LLUESAF, 116–123.
- CHIRAN, A., GINDU, E., JITAREANU, A. F., VINTU, C. T. & CIORNEI, L. (2016). *Efficiency opportunities for the agrotouristic activities in Bucovina* (Case study in Vama, Suceava County). *Lucrari Stiintifice Management Agricol*. Timisoara, Romania: AGROPRINT.
- CHRÁM CHMELE A PIVA ŽATEC. (2010). *Chrást chmele a piva*. Dostupné 2019-01-30 z: <http://chchp.cz/cz/chram-chmele-a-piva/chram-chmele-a-piva>
- JAKUBÍKOVÁ, D. & MOUCHA, J. (2019). Atraktivita kulturněhistorických památek v chebském příhraničí. *Aktuální problémy cestovního ruchu*. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava.
- JANOTA, K. (1999). *Venkovská turistika a agroturistika: Specifické segmenty cestovního ruchu*. Pardubice: Střední odborná škola cestovního ruchu, s. r. o.
- KARLOVARSKÝ KRAJ. (2012a). *Aktivita: Vodácká turistika*. Dostupné 2019-01-30 z: <http://www.zivykraj.cz/cz/aktivita/vodacka-turistika>
- KARLOVARSKÝ KRAJ. (2012b). *Vodácká stezka Ohře: Živý kraj*. Dostupné 2019-01-30 z: <http://www.zivykraj.cz/cz/aktivita/vodacka-stezka-ohre>
- KARLOVARSKÝ KRAJ. (2012c). *Vodácká turistika v kraji: Živý kraj*. Dostupné 2019-01-30 z: <http://www.zivykraj.cz/cz/aktivita/vodacka-turistika-v-kraji>
- KARLOVARSKÝ KRAJ. (2012d). *Kempy a tábořiště: Živý kraj*. Dostupné 2019-01-30 z: <http://www.zivykraj.cz/cz/aktivita/kempy-a-taboriste>
- KARLOVARSKÝ KRAJ. (2012e). *Půjčovny lodí a vybavení*. Dostupné 2019-01-30 z: <http://www.zivykraj.cz/cz/aktivita/pujcovny-lodi-a-vybaveni>
- KARLOVARSKÝ KRAJ. (2016). *Cyklostezka podél Ohře*. Dostupné 2019-01-30 z: http://www.kr-karlovarsky.cz/cyklo/rozvoj/Stranky/cyklo_ohre/204_Ohre.aspx
- MARIOT, P. (1983). *Geografie cestovního ruchu*. Bratislava: Veda.
- NADACE PARTNERSTVÍ. (2005–2019). *Cyklisté vítáni – Certifikace služeb pro cyklisty*. Dostupné 2019-01-30 z: <https://www.cyklistevitani.cz/uvod.aspx>
- PÁSKOVÁ, M. & ZELENKA, J. (2010). *Udržitelnost cestovního ruchu a ochrana přírody a krajiny v České republice*. Dostupné z: <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/zvladni-cislo/udrizitelnost-cestovniho-ruchu/>
- PLACHÝ, Z. (2018). *Obrazem: Vily poctily svou přítomností slavnost řeky Ohře. Žatecký a Lounský deník*. Dostupné 2019-01-30 z: https://zatecky.denik.cz/zpravy_region/obrazem-vily-poctily-svou-pritomnosti-slavnost-reky-ohre-20180630.html
- POLO-PENA, A. I., FRIAS-JAMILENA, D. M. & RODRIGUEZ-MOLINA, M. A. (2012). Marketing practices in Spanish rural tourism sector and their contribution to business outcomes. *Entrepreneurship & Regional Development*, 24(7–8), 503–521.
- POVODÍ ŘEKY OHŘE, STÁTNÍ PODNIK. (2019). *Povodí řeky Ohře*. Dostupné 2019-01-30 z: <http://www.poh.cz/>
- SERVER ČESKÉ HORY. (2019). *Řeka Ohře*. Dostupné 2019-01-30 z: <https://ohre.ceskehory.cz/>
- STŘÍBRNÁ, M. (2005). *Venkovská turistika a agroturistika*. Praha: ProfiPress.
- TURISTICKÝ PORTÁL KARLOVARSKÉHO KRAJE. (n. d.). *Řeka Ohře*. Dostupné 2019-01-30 z: <http://cestovani.kr-karlovarsky.cz/cz/pronavstevniky/Priroda/Vodstvo/Stranky/Ohre.aspx>
- VODÁCKÁ NAVIGACE (N. D.). *Vodácká navigace a kilometráž*. Dostupné 2019-01-28 z: <https://www.vodackanavigace.cz/ohre?fs=1>